Отримано 18.11.2026р.
Голові разової
спеціалізованої
вченої ради PhD 17296
Юлія ОГРЕНИЧ

Голові разової спеціалізованої вченої ради
PhD 17296
у Запорізькому національному університеті
доктору економічних наук, професору,
професору кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку
Запорізького національного університету
Огренич Юлії Олександрівні

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Бублик Мирослави Іванівни,
доктора економічних наук, професора,
професора кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва
Національного університету «Львівська політехніка» на дисертаційну роботу
Лесів Інни Геннадіївни
на тему «Операційне планування виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини)

1. Актуальність обраної теми дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Підприємства функціонують за умови негативного впливу чинників зовнішнього середовища, а саме коливання ринкової кон'юнктури, нестабільності світового ринку, підвищення конкурентної боротьби, обмеженості ресурсного забезпечення, порушення ланцюгів постачання сировини і продукції, втрати складських приміщень. Відповідно постає потреба у стабілізації господарської діяльності, що можливо шляхом довгострокового планування на промислових підприємствах. За таких умов традиційні моделі планування втрачають свою ефективність, що зумовлює необхідність трансформації бізнес-процесів. Крім того, забезпечення стратегічної стійкості та конкурентоспроможності залежить від здатності підприємств оперативно адаптуватися до викликів та планувати результати своєї діяльності. Слід відзначити, що також важливим питанням є здійснення планування ресурсного забезпечення, вдосконалення виробничих програм, фінансового планування, що гарантуватиме стабільність їх роботи. Саме тому вдосконалення операційного планування виробничо-господарської

діяльності промислових підприємств дозволить розробити оптимальні шляхи щодо забезпечення ефективної роботи, налагодження функціонування.

Таким чином, вдосконалення операційного планування виробничо-господарської діяльності промислових підприємств є актуальним комплексним науковим завданням, що охоплює формування теоретико-методичного базису розробки та застосування науково-методичних підходів з метою ранжування видів операційного планування виробничо-господарської діяльності, здійснення оцінки впливу зовнішніх чинників на виробничо-господарську діяльність, оцінки та реалізації операційного планування, побудови моделі планування виробничо-господарської діяльності.

Дисертаційне дослідження Лесів Інни Геннадіївни спрямоване на вирішення вказаного актуального наукового завдання на підставі розвитку теоретичних та методичних засад щодо вдосконалення операційного планування виробничо-господарської діяльності промислових підприємств, що підтверджує, з боку теорії та практики, своєчасність і затребуваність проведеного дослідження. Означене дозволяє відзначити, що дисертаційна робота заслуговує на увагу, є актуальною та вирішує поставлені завдання.

Дисертаційна робота виконана у відповідності до науково-дослідних тем економічного факультету Запорізького національного університету, що додатково підтверджує актуальність її проблематики, наукову та практичну спрямованість, зокрема: «Інноваційні підходи модернізації фінансового механізму повоєнного відновлення економіки України» (державний реєстраційний номер 0123U102122), де автором уточнено трактування поняття «операційне планування», розвинуто наукові підходи до ранжування видів операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства; «Використання інноваційних фінансових інструментів повоєнного відновлення територій України на засадах цифровізації та модернізації» (державний реєстраційний номер 0123U102123), в межах якої автором розвинуто трактування дефініції «виробничо-господарська діяльність» у контексті управління підприємства, удосконалено методичний підхід до оцінки операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства.

Матеріали дисертаційного дослідження також використані під час розробки держбюджетних науково-дослідних робіт Запорізького національного університету за темами: «Європейські практики діджиталізації

як інструмент забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах війни та повоєнний період» (державний реєстраційний номер 0124U000600), де автором удосконалено комплексну методику оцінки впливу зовнішніх чинників на виробничо-господарську діяльність промислового підприємства; «Штучний інтелект як інструмент протидії дезінформації в період війни та повоєнного відновлення економіки України» (державний реєстраційний номер 0125U000996), в межах якої автором удосконалено модель планування виробничо-господарської діяльності підприємства з урахування функцій Гаусса і Лапласа. Таким чином, наукове підґрунтя для підготовки дисертаційної роботи було сформовано у процесі виконання означених тем, що дозволило сформувати результати авторських наукових досліджень.

2. Основні наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані в дисертації, їх ступінь обґрунтованості та достовірності

Докладне вивчення тексту дисертації, аналіз наведених результатів дослідження, проведених розрахунків та сформульованих висновків дозволяють відзначити, що наукові положення, висновки та рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, є обґрунтованими з теоретичної і методичної точки зору та достовірними. Наукові положення, висновки та рекомендації базуються на фундаментальних положеннях та сучасних теоріях, наукових працях зарубіжних та вітчизняних економістів щодо операційного планування, організації виробничої діяльності, використання виробничих потужностей, впливу факторів на виробничо-господарську діяльність, здійснення оцінки ефективності планування, а також офіційних статистичних даних та звітності підприємств.

Мета дослідження сформульована автором чітко та коректно, є актуальною та відповідає обраній темі наукової роботи. Зокрема, мета дисертації полягає в обґрунтуванні і розробці теоретико-методичних положень та науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення операційного планування виробничо-господарської діяльності промислових підприємств. Автором поставлено та вирішено комплекс завдань теоретичного, методичного та прикладного характеру задля досягнення поставленої мети. Також сформовані завдання цілком відповідають заявленій тематиці дослідження. Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дає підстави констатувати, що автору вдалося вирішити поставлені завдання та досягти визначеної мети. Сформульовані завдання співвідносяться з

положеннями наукової новизни дослідження, що свідчить про оригінальність обраних автором шляхів вирішення зазначених завдань.

Коректно сформульованими є об'єкт, предмет та мета роботи, які мають внутрішню логічну узгодженість та відповідно забезпечують цілісність наукового дослідження. Об'єктом дослідження є процес операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства. Предметом дослідження є теоретичні, методичні підходи та практичні засади вдосконалення операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства.

В дисертаційній роботі наявний широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, що є її методологічною основою. Використання методів дослідження забезпечило системний підхід до вирішення поставлених у роботі наукових завдань, а саме: термінологічного аналізу – для обґрунтування сутності понятійного апарату операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства; діалектичний, метод аналізу і синтезу – для дослідження наукового підходу до визначення причин та факторів, які впливають на операційне планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства; абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення і формулювання висновків; метод математичної статистики – для перевірки гіпотез і прогнозування майбутніх явищ; розрахунковий і графічний – для розрахунку економічних показників ефективності операційного планування виробничо-господарської діяльності на промислових підприємств; таксономічний аналіз – для типологізації підприємств за рівнем розвитку систем операційного планування виробничо-господарської діяльності на промислових підприємствах; графоаналітичний метод – для візуалізації результатів дослідження.

Дисертаційна робота має логічну структурну побудову, її зміст повною мірою розкриває тему наукового дослідження. Між розділами та підрозділами роботи є належний взаємозв'язок, всі розділи містять рисунки, таблиці, посилання на літературні джерела. Дані та результати, які наведені в дисертаційній роботі, обґрунтовані та підтверджені в ході дослідження. Висновки до розділів дисертації та загальні висновки є логічними, послідовними та ґрунтуються на отриманих результатах. Достовірність висновків підтверджена результатами апробації на науково-практичних

конференціях, публікацією у наукових фахових виданнях, у періодичному науковому виданні, що індексується і реферується в базі даних Scopus, впровадженням авторських пропозицій у практичну діяльність відповідних підприємств. Слід відзначити, що між поставленими науковими завданнями, положеннями наукової новизни та сформульованими висновками дисертації існує чіткий взаємозв'язок.

Одержані результати дисертації характеризуються науковою новизною, придатні для подальшого удосконалення існуючих і розроблення нових методичних положень та прикладних аспектів вирішення питань щодо операційного планування виробничо-господарської діяльності промислових підприємств. Отже, основні наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційної роботи є достатньо обґрунтованими, логічно послідовними та достовірними.

3. Структура та основні наукові результати дисертації

Дисертаційна робота Лесів Інни Геннадіївни за структурою складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 281 сторінку, у тому числі основний зміст роботи викладено на 181 сторінці. Робота містить 16 додатків на 46 сторінках, 209 найменувань в списку використаних джерел, які викладені на 29 сторінках, 49 таблиць, 75 рисунків. За змістом, структурою та оформленням дисертація повністю відповідає вимогам МОН України. За обсягом дисертація відповідає вимогам, що встановлені освітньо-науковою програмою «Економіка» Запорізького національного університету.

Робота написана українською мовою, стиль викладення матеріалів дослідження відповідає вимогам, що висуваються до наукових праць такого рівня, вирізняється логічністю, системністю, послідовністю, обґрунтованістю та науковістю. Мета дослідження відповідає темі дисертаційної роботи. Зміст сформульованих наукових завдань структурно та логічно узгоджений, їх обсяг є достатнім для розкриття теми та досягнення поставленої мети.

Результати дослідження представлено у кожному розділі та підрозділі дисертації, що становлять наукову цінність та є обґрунтованими і достовірними.

У першому розділі «Теоретичні засади операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства» проаналізовано існуючі концепції планування в сучасній економічній

літературі, еволюцію шкіл стратегічного менеджменту, розглянуто підходи науковців до трактування сутності «планування», «стратегічне планування», різновиди планування (с. 29–38), охарактеризовано процес планування, розглянуто його функції та методи (с. 39–43), що дозволили визначити роль та значення планування у діяльності підприємств. Здійснено дослідження впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на виробничо-господарську діяльність промислового підприємства та розглянуто їх класифікацію (с. 44–52), що дозволило сформувати модель впливу зовнішніх та внутрішніх чинників (с. 53–57). Здійснено аналіз наукових джерел та запропоновано авторське трактування дефініції «виробничо-господарська діяльність» у контексті управління підприємства, що дозволяє підприємству ефективно використовувати свої ресурси для виконання виробничих завдань з постійним моніторингом сировини і матеріалів (с. 58–60). Структуровано модель управління виробничо-господарською діяльністю (с. 61–62). Проведено дослідження видів планування (с. 63–66), що дозволило розвинуто наукові підходи до ранжування видів операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства (с. 66–67). У роботі наведено результати дослідження підходів науковців до визначення сутності «операційне планування» (с. 68–69) та сформовано власне трактування поняття «операційне планування» (с. 70). Також автором систематизовано завдання операційного планування, розглянуто модель операційного управління на підприємствах (с. 70–73).

У другому розділі «Аналіз економічного стану та операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства» здійснено оцінку стану виробничо-господарської діяльності на прикладі харчової промисловості Україні (с. 77–94). Проведено дослідження стану операційного планування виробничо-господарської діяльності промислових підприємств шляхом аналізу показників ефективності використання ресурсів, прибутковості, використання активів і капіталу, фінансової стійкості, динаміки обсягу виробництва (с. 95–113). Розглянуто особливості реалізації процесу планування, підходи до оцінки планування виробничо-господарської діяльності (с. 114–119), проведено оцінку операційного планування виробничо-господарської діяльності підприємств з урахуванням їх життєвого циклу (с. 120–123; с. 128), а також проаналізовано фінансові показники, наведено SWOT-аналіз (с. 123–127).

У межах третього розділу «Розробка практичного інструментарію операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства» удосконалено комплексну методику оцінки впливу зовнішніх чинників на виробничо-господарську діяльність промислового підприємства за допомогою модифікованої моделі, яка поєднала кількісну і якісну оцінку зовнішніх чинників і метод Сааті, що дало змогу здійснення аналізу ієрархій підприємств (с. 131–151). Удосконалено методичний підхід до оцінки операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства за рахунок використання концепції життєвого циклу за допомогою включення п'ятої стадії життєвого циклу Повтор циклу / Вмирання, адже під впливом чинників зовнішнього середовища підприємства не мають ресурсів для продовження своєї діяльності і тому не мають іншого вибору, окрім як вийти з ринку (с. 158–159). За результатами дослідження сформовано модель планування виробничо-господарської діяльності підприємства з урахуванням функцій Гаусса і Лапласа, які сприяли пошуку та узгодженню управлінських рішень, проведенню апроксимації життєвого циклу підприємства і життєвого циклу продукції через побудову графіку життєвого циклу для кожного підприємства (с. 163–173). Також доповнено методику планування виробничо-господарської діяльності підприємства на основі інтеграції якісного, матричного та аналізу фінансового стану із стратегічним аналізом, яка дозволила виявити вплив фінансових детермінантів на напрямки планування і визначити їх сильні та слабкі сторони (с. 154–158; с. 173–175, с. 262). Розвинуто методичний підхід до реалізації операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства з урахуванням інтеграції управління фінансами, маркетингом з математичним моделюванням стадій життєвого циклу та таксономічним аналізом, що дало змогу адаптувати підприємства до впливу чинників зовнішнього середовища (с. 176–200).

За всіма розділами та підрозділами дисертації простежується логічна послідовність викладу матеріалу та обґрунтоване виконання поставленого завдання. Означене дозволяє відзначити, що результати наукового дослідження Лесів Інни Геннадіївни представлені в дисертаційній роботі, достатньо обґрунтовані і мають наукову достовірність. Висновки за всіма розділами та загальні висновки є логічними, аргументованими та зрозумілими. Практична цінність результатів дослідження полягає у

можливості їх впровадження у діяльності підприємств. Назва дисертаційної роботи «Операційне планування виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства» повністю відповідає її змісту, що підтверджується метою дослідження та вирішеними у процесі її досягнення завданнями. Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою із логічно зв'язною, цілісною композицією, науковим стилістичним наповненням та авторською манерою викладення матеріалу.

4. Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження

Всі наукові положення, які представлені в дисертації, є результатом самостійної науково-дослідної роботи Лесів Інни Геннадіївни та відображають її особистий внесок в розвиток економічної науки. Здійснений ґрунтовний аналіз дисертації та публікацій дисертанта дозволяють констатувати наявність елементів наукової новизни теоретичного, методичного та прикладного характеру.

В дисертаційній роботі наведено результати, які містять елементи наукової новизни та свідчать про особистий внесок автора у розв'язання досліджуваної наукової проблеми. До найбільш значущих здобутків можна віднести такі наукові положення:

- удосконалено комплексну методику оцінки впливу зовнішніх чинників на виробничо-господарську діяльність промислового підприємства, в основі якої використано експертний метод ранжування і метод Сааті, що надало можливість підприємству виявляти резерви до підвищення результативності діяльності за рахунок впровадження заходів в процесі операційного планування. Апробація методичного підходу на підприємствах дозволила визначити їх позицію з урахуванням динаміки та ступеня впливу зовнішніх чинників (с. 131–151);
- удосконалено методичний підхід до оцінки операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства, в основі якого виокремлено концепцію життєвого циклу, що сприятиме своєчасній розробці необхідних заходів щодо підтримки або зміни стадії життєвого циклу. Впровадження методичного підходу на підприємстві дозволить підвищити гнучкість управлінських рішень на кожному етапі розвитку підприємства (с. 120–123; с. 128; с. 158–159);
- удосконалено модель планування виробничо-господарської діяльності підприємства з урахування функцій Гаусса і Лапласа.

Запровадження інтегрального керування стадіями життєвого циклу підприємства дозволяє визначати процентне відношення продуктів за стадіями життєвого циклу для отримання апроксимації і розробляти необхідні управлінські заходи щодо керуванням виробничими потужностями (с. 163–173);

- удосконалено методику планування виробничо-господарської діяльності підприємства на основі інтеграції якісного, матричного та фінансового аналізу зі стратегічним. Впровадження методики надасть змогу підприємству на підставі поєднання SWOT-аналізу, BCG та фінансових детермінантів отримати модель життєвого циклу і встановити наслідки впливу економічних детермінантів на напрямки планування (с. 154–158; с. 173–175, с. 262);

- удосконалено методичний підхід до реалізації операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства, в основі якого здійснено математичне моделюванням стадій життєвого циклу. Застосування даного підходу дозволяє підвищити життєздатність підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища (с. 176–200);

- поглиблено понятійно-категоріальний апарат теорії планування, зокрема поняття «операційне планування», яке запропоновано розглядати як системний інструмент з покроковою інструкцією та контролем виконання виробничих процесів за терміном, сферою використання, обсягом ресурсів підприємства з обов'язковим моніторингом ефективності управлінських рішень, який дозволяє підприємствам ритмічно працювати, забезпечуючи високий рівень якості продукції та формувати стратегію свого розвитку (с. 70);

- уточнено сутність дефініції «виробничо-господарська діяльність промислового підприємства», яку запропоновано розглядати як взаємоузгоджений процес, який передбачає системне операційне планування в системі управління такою діяльністю, що ґрунтується на технологічному базисі з урахуванням маркетингової орієнтації і аналітичної оцінки техніко-організаційного рівня виробництва, що дозволяє підприємствам позитивно впливати на ефективність діяльності та потребує постійної корекції характеристик продукції і зниження витрат при постійному контролі процесу виробництва промислового підприємства (с. 60);

- розвинуто наукові підходи до ранжування видів операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства, які допомагають підприємству, за цільовою спрямованістю планування, корегувати ресурси для постійного процесу виробництва із дотриманням техніко-технологічних умов та контролювання фінансових детермінантів (с. 66–67, с. 246–247).

5. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Отримані у дисертаційній роботі результати, висновки та рекомендації мають теоретичне і практичне значення. Наукова цінність отриманих результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних науково-методичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення операційного планування виробничо-господарської діяльності промислових підприємств.

Практичні рекомендації, що містяться в дисертації, розроблені автором та впроваджені в діяльність промислових підприємствах, що підтверджує їх прикладну цінність: методичний підхід до оцінки операційного планування виробничо-господарської діяльності на засадах апроксимації концепції життєвого циклу впроваджено на ТОВ «А’рейллогістикс» (довідка № 25/12-01 від 16.12.2025 р.); пропозиції щодо впровадження комплексної методики оцінки впливу зовнішніх чинників на виробничо-господарську діяльність, яка дозволила поєднати кількісні та якісні методики оцінки з урахуванням експертного методу ранжування і методу аналізу ієрархій, використані на ТОВ «КРАУН ФУД» (довідка № 1612/25-01 від 16.12.2025 р.); рекомендації щодо врахування методичного підходу до реалізації операційного планування виробничо-господарської діяльності, який ґрунтується на взаємодоповненні управління фінансами, маркетингом з математичним моделюванням стадій життєвого циклу та таксономічним аналізом, використані на ТОВ «М’ясна фабрика «Фаворит плюс» (довідка № Ф-2026-000077 від 11.03.2026 р.); комплексна методика оцінки впливу зовнішніх чинників на виробничо-господарську діяльність, модель планування виробничо-господарської діяльності, методика планування виробничо-господарської діяльності були впроваджені в діяльності ТОВ «АВ МЕТАЛ ГРУП» (довідка № 1 від 16.03.2026 р.).

Серед основних розробок, які мають практичне значення, слід виділити: комплексна методика оцінки впливу зовнішніх чинників на

виробничо-господарську діяльність промислового підприємства; методичний підхід до оцінки операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства за рахунок використання концепції життєвого циклу; модель планування виробничо-господарської діяльності підприємства; методика планування виробничо-господарської діяльності підприємства; методичний підхід до реалізації операційного планування виробничо-господарської діяльності промислового підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості їх застосування на промислових підприємствах з метою оцінки впливу зовнішніх чинників на виробничо-господарську діяльність, оцінки операційного планування виробничо-господарської діяльності, реалізації операційного планування. Для розробки конкретних заходів, вдосконалення діяльності підприємств використано основні наукові положення та висновки дисертації, що мають прикладний характер.

Теоретичні положення, що становлять наукову новизну дисертаційної роботи, використовуються у навчальному процесі економічного факультету Запорізького національного університету під час викладання дисциплін «Економіка підприємства», «Теорія і практика бізнес-планування», «Фінансове планування», «Фінансовий аналіз в фінансових установах», «Фінансовий менеджмент» (довідка №01/01-23/2074 від 12.12.2025 р.).

6. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях автора

Основні наукові результати дисертації висвітлені в 16 наукових працях, серед яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз даних (Зборовська О. М., **Лесів І. Г.** Проблематика категорійності апарату планування в умовах ринкового невизначення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 21. С. 53–59. URL: http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7673&i=7. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.21.53 (дата звернення: 18.11.2021). (*0,77 друк. арк., особистий внесок автора: 0,57 друк. арк., сформовано понятійно-категоріальний апарат «планування діяльності підприємства»). (**Міжнародна представленість та індексація журналу:** Index Copernicus (Польща), Scientific Indexing Services (SIS) (США), Google Scholar (США)).*; Лесів І. Г. Еволюція підходу до планування діяльності підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління: електронне наукове фахове*

видання. 2021. Вип. 6 (33). С. 141–148. URL: https://easterneurope-ebm.in.ua/journal/33_2021/22.pdf. DOI: https://doi.org/10.32782/easterneurope.33-20 (дата звернення: 23.11.2021). (0,84 друк. арк.). ***(Міжнародна представленість та індексація журналу:*** *Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США), CrossRef (Великобританія), Open Ukrainian Citation Index (OUCI))*.; Лесів І. Г. Кондитерська промисловість України – сучасні виклики. *Економіка. Фінанси. Право: щомісячний інформаційно–аналітичний журнал*. 2025. № 9. С. 57–61. URL: https://efp.in.ua/en/journal-article/1709. DOI: https://doi.org/10.37634/efp.2025.9.11 (дата звернення: 30.09.2025). (0,71 друк. арк.). ***(Міжнародна представленість та індексація журналу:*** *Index Copernicus (Польща))*.; Лесів І. Г. Структура та етапи розробки операційного плану виробничо-господарської діяльності промислового підприємства. *Агросвіт: науково-практичний журнал*. 2025. № 19. С. 144–150. URL: https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/7641. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.19.144 (дата звернення: 02.10.2025). (0,53 друк. арк.). ***(Міжнародна представленість та індексація журналу:*** *Index Copernicus (Польща), Scientific Indexing Services (SIS) (США), Google Scholar (США)).)*; 1 стаття у періодичному науковому виданні, що індексується і реферується в базі даних Scopus (**Lesiv I.**, Datsun S., Kremena R., Shakhovets A., Onysiuk S. Adaptive management systems for enhancing production enterprise efficiency. *African Journal of Applied Research*. 2025. Vol. 11, No. 1. P. 484–497. URL: https://www.ajaronline.com/index.php/AJAR/article/view/865. DOI: https://doi.org/10.26437/ajar.v11i1.865 (Last accessed: 01.01.2025). (*0,95 друк. арк., особистий внесок автора: 0,55 друк. арк., досліджено адаптивні системи управління з метою підвищення ефективності виробничих підприємств*). ***(Міжнародна представленість та індексація журналу:*** *Scopus)*.); 1 стаття у зарубіжній колективній монографії; 10 тез доповідей за матеріалами конференцій.

Загальний обсяг опублікованих праць становить 5,53 друк. арк. (особисто автору належить 4,78 друк. арк.), що дозволяє вважати виконаними вимоги п. 5, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

(Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами)).

Положення дисертаційного дослідження, які складають наукову новизну, повністю оприлюднені у наукових фахових виданнях України, у періодичному науковому виданні, що індексується і реферується в базі даних Scopus, зарубіжній колективній монографії та обговорені на науково-практичних конференціях. Сформульовані у дисертаційній роботі наукові результати, висновки, рекомендації і пропозиції належать особисто автору та є її науковим доробком. Особистий внесок здобувача є достатнім.

7. Дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності

Ґрунтовний аналіз дисертаційної роботи та наукових публікацій Лесів Інни Геннадіївни, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, не дає підстав констатувати допущення здобувачкою порушень цінностей та принципів академічної доброчесності (академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації). Слід відзначити, що дисертація містить посилання на джерела інформації за кожним випадком використання ідей, розробок, тверджень, відомостей шляхом цитування; у вступі наведено декларацію про застосування інструментів штучного інтелекту з описом меж їх використання та особистої відповідальності автора за зміст роботи; відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права; відображає прагнення надати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Крім того, здобувачем дотримано цінностей та принципів академічної доброчесності, відсутній самоплагіат в наукових статтях, які зараховані за темою дисертації.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи і її окремих положень

Незважаючи на загальну позитивну оцінку викладених в дисертації наукових положень, висновків та рекомендацій, слід відзначити певні дискусійні положення та зауваження, що полягають у наступному:

1. У підрозділі 1.1 здобувачкою проведено ґрунтовне дослідження та згруповано підходи вітчизняних і закордонних науковців до визначення дефініції планування (с. 34–36). На нашу думку, доцільно було б відобразити

порівняльний аналіз підходів науковців, конкретизувати їх спільні риси та відмінності, що підсилить теоретичну значимість результатів дослідження.

2. У підрозділі 1.2 автором систематизовано перелік чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, які впливають на операційне планування виробничо-господарською діяльністю та відображено модель впливу (с. 48–55). Вважаємо, що доцільно було б розкрити механізм взаємозв'язку вказаних чинників із процесом формування операційних планів промислових підприємств, що посилило б практичну спрямованість сформованої моделі.

3. У підрозділі 2.1 автором здійснено оцінку стану виробничо-господарської діяльності харчової промисловості на засадах розвитку діяльності промислових підприємств, проведено аналіз шести системоутворюючих підприємств галузі (с. 77–94). Вважаємо, що доцільно було б обґрунтувати вибір джерел інформації, розкрити методичні підходи до формування аналітичної бази дослідження з метою забезпечення повноти, достовірності та порівнянності показників підприємств. Це сприяло б підвищенню обґрунтованості отриманих результатів та достовірності сформованих висновків.

4. У підрозділі 2.2 досліджено показники фінансово-економічного стану підприємств (с. 99–102). Ми вважаємо, що доцільно було б конкретизувати вибір обраних показників для здійснення аналізу операційного планування виробничо-господарської діяльності, що дозволило б поглибити результати дослідження.

5. У підрозділі 3.1 дисертантом удосконалено комплексну методику оцінки впливу зовнішніх чинників на виробничо-господарську діяльність промислового підприємства (с. 131–132) та виокремлено необхідність здійснення якісної оцінки (за допомогою розширеної класифікації ранжування зовнішніх чинників PRECEDISL) і кількісної оцінки (на підставі застосування методу Сааті). На нашу думку, доцільно було б конкретизувати механізм здійснення якісної та кількісної оцінки, а також навести приклади їх практичного використання на підприємствах з метою підвищення практичної значущості результатів дослідження.

6. У третьому розділі дисертантом удосконалено методику планування виробничо-господарської діяльності підприємства (с. 154–158) та проведено аналіз і визначено місце розташування підприємств в матриці моделі життєвого циклу. Зокрема, здійснено розподіл підприємств за стадіями

життєвого циклу (зародження, зростання, зрілість, спад, вмирання) враховуючи фінансові показники. На нашу думку, доцільно було б уточнити на підставі яких критеріїв було віднесено сформований перелік підприємств до відповідних стадій життєвого циклу, що підвищило б практичну спрямованість.

У цілому дисертаційна робота Лесів Інни Геннадіївни справляє позитивне враження, адже є цілісним і завершеним науковим дослідженням. Зазначені дискусійні положення і окремі недоліки не знижують її наукового і практичного значення.

Таким чином, дисертація Лесів Інни Геннадіївни на тему «Операційне планування виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства» є прикладом наукового дослідження, яке виконано особисто автором, характеризується завершеністю та єдністю змісту.

9. Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Лесів Інни Геннадіївни на тему «Операційне планування виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею з дотриманням вимог академічної доброчесності. В дисертаційній роботі сформовано нові теоретичні положення та науково-методичні підходи до вирішення актуального наукового завдання щодо вдосконалення операційного планування виробничо-господарської діяльності промислових підприємств. Обрану тему дисертації розкрито в повній мірі, розв’язано поставлені завдання, досягнуто мету дослідження. Автором отримано наукові результати, які є новими, мають теоретичне значення та практичну цінність.

В дисертаційній роботі поєднано концептуальний та прикладний аспекти, що є характерним для наукової роботи. Дисертація за змістом проведених досліджень відповідає спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, а якість теоретичних, методичних і практичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Основні положення та наукові результати є обґрунтованими, достатньо повно висвітлені у публікаціях і повністю узгоджуються з обраною темою дисертації. Вивчення змісту дисертації дозволяє відзначити її відповідність сучасним тенденціям розвитку методології соціальних наук, журналістики, інформації та міжнародних відносин.

З огляду на актуальність обраної теми, наукову новизну, обґрунтованість і достовірність отриманих автором результатів, а також теоретичну значущість та практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Лесів Інни Геннадіївни на тему «Операційне планування виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства» відповідає «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), «Вимогам до оформлення дисертації», затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор – Лесів Інна Геннадіївна, є кваліфікованим науковцем, здатним на наукові узагальнення та створення нових наукових результатів, і заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії з галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини.

Офіційний опонент:
доктор економічних наук,
професор, професор кафедри менеджменту
і міжнародного підприємництва
Національного університету
«Львівська політехніка» Мирослава БУБЛИК

Підпис д.е.н., професора Мирослави БУБЛИК підтверджую:
Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»
к.т.н., доц. Юрій ЯТЧИШИН

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ • НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА" • ЗКПО 02071010 *